Biztonsági és Nemzetközi Tanulmányok Intézete / Institute for Security and International Studies (ISIS)

A szófiai székhelyű nem kormányzati intézetet 1994-ben alapították. Az ISIS független, nem tartozik egyetlen politikai párt, szervezet, mozgalom, valamint vallási felekezet befolyása alá sem. A Szófiai Városi Bíróság (*Sofia City Court*) jogi személyekre vonatkozó hivatalos jegyzéke szerint a szervezet jogi személyiséggel rendelkezik. Az ISIS tagja az International Relations and Security Network (ISN) és az EINIRAS elnevezésű hálózatnak, továbbá alapítója és tagja is egyben a 'Consortium of the Defense Academies and Security Studies Institutes of the PfP countries' nevű közösségnek. Az ISIS emellett a 2005-ben létrehozott, független politikai folyóirat, a *Europe's World* partnere is.

A szervezet alapítója és igazgatója Plamen Pantev, a Szófiai Egyetem nemzetközi kapcsolatok és nemzetközi jogi PhD fokozatú adjunktusa. Az ISIS szervezete tizenhárom, nem állandó alkalmazású kutatóból áll, akik közül öt vezető kutató, kilenc PhD fokozatú, négy pedig Master fokozatú hallgató. Az intézet tevékenységében önkéntes diákok is részt vesznek.

Az ISIS célja a nemzetközi és biztonságpolitikai tanulmányok ösztönzése, elsősorban az alábbi területeken: bolgár nemzetbiztonság és külpolitika, euroatlanti biztonság és intézmények, a Balkán és a fekete-tengeri régió biztonságpolitikája, globális és regionális tanulmányok, az Egyesült Államok, Oroszország és FÁK-tanulmányok, biztonságpolitikai kérdések kvantitatív és számítógépes elemzése, nemzetközi tárgyalások elmélete és gyakorlati kérdései. Az ISIS elsősorban a hidegháború után a Balkánon, a fekete-tengeri és a Kaszpi-tengeri régióban, valamint a környező országokban végbement biztonságpolitikai fejlődést vizsgálja. Emellett tanulmányokat folytat Bulgária és Dél-Kelet-Európa euroatlanti integrációjára vonatkozóan is. Különös figyelmet fordít a polgári és katonai kapcsolatok elemzésére, valamint a fegyveres erők fölötti demokratikus kontroll vizsgálatára is.

Az ISIS tevékenysége során két elektronikus folyóiratot, illetve számos publikációt jelentet meg. A *Balkan Regional Profile* havonta megjelenő elektronikus folyóirat, mely a dél-kelet-európai régió biztonságpolitikai helyzetéről, valamint a térség fejlődésének előrehaladásáról nyújt információt. A folyóirat emellett beszámol a Balkánon megvalósuló politikai, diplomáciai eseményekről, valamint biztonságpolitikai kérdésekről is. A szerkesztők különös hangsúlyt fektetnek az egyes régiók és országok közötti két- és többoldalú kapcsolatok bemutatására, valamint az Európai Unió és a NATO dél-kelet-európai bővítésének alakulására. A folyóirat havonta megjelenő kiadásai letölthetőek az ISN honlapjáról. A *Black Sea Basin Regional Profile* című negyedévenként megjelenő elektronikus folyóirat a dél-kelet-európai régiófejlesztés előrehaladásával, valamint a térség biztonsági helyzetével foglalkozik. A kiadvány ezen kívül részletes információt nyújt a Fekete-tenger régiójában megrendezett politikai és diplomáciai eseményekről, valamint a térségben végbemenő biztonságpolitikai fejleményekről. Az egyes régiók és országok közötti két- és többoldalú kapcsolatok bemutatása mellett, a folyóirat szerkesztői elsősorban a terrorizmus, a gazdasági együttműködés és az energiapolitika témakörével foglalkoznak. A folyóirat egyes kiadványai 1999-től 2005-ig megtalálhatóak az ISN honlapján.

Az ISIS honlapjáról letölthetőek a szervezet keretében elvégzett kutatások és kidolgozott jelentések is. Az előbbiek elsősorban Bulgá-

ria Európai Uniós, illetve NATO kapcsolatára, valamint a közös európai védelem-, kül-, és biztonságpolitika kialakítására koncentrálnak. Az utóbbiak fő témája pedig a Balkán és a Fekete-tenger térségének biztonságpolitikai helyzete és jövője, különös tekintettel Bulgária szerepére a délkelet- európai régió fejlesztésében.

A szervezet honlapjáról szintén letölthetőek az éves jelentések, melyek többek között az ISIS által egy adott év alatt elvégzett kutatásokat és megjelentetett kiadványokat tartalmazzák. A jelentések emellett bemutatják az ISIS által szervezett rendezvényeket, valamint a különböző hazai és nemzetközi szervezetekkel kialakított kapcsolatainak alakulását is.

Az intézethez kapcsolódik a Library of the Institute for Security and International Studies nevet viselő könyvtár Szófiában. Az 1994 novemberétől működő könyvtárban angol, bolgár, francia, német, olasz, orosz és spanyol nyelven találhatók biztonságpolitikai és nemzetközi kérdésekkel foglalkozó anyagok. A könyvtárban közel ötszáz kutatási jelentés és hivatalos dokumentum, számos tanulmány és nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó könyv, valamint mintegy húsz folyóirat található. A könyvtárban az alábbi témakörökkel foglalkozó gyűjtemények is elérhetőek: bolgár nemzetbiztonság- és külpolitika (az 1990-es évektől), a Balkán és a fekete-tengeri régió fejlődése, NATO dokumentáció (1949-től), Bulgária Európai Uniós és NATO dokumentációja, polgári és katonai kapcsolatok alakulása Bulgáriában, nemzetközi tárgyalások a Balkánon

Az ISIS egyrészt projektalapú egyéni és csoportos kutatásokat végez, másrészt szemináriumokat, konferenciákat, előadásokat szervez a biztonságpolitika iránt érdeklődők számára. Emellett biztonságpolitikai és nemzetközi tanulmányokat folytató fiatal, tehetséges kutatókat és diákokat is támogat. Végül, de nem utolsó sorban civil és katonai szakértők számára találkozókat szervez, melynek során lehetőséget biztosít a demokratikus országok polgári és katonai kapcsolatai alakulásának megvitatására.

Fennállása óta az ISIS széles hálózatot épített ki számos bolgár kutatóközponttal, tudományos szervezettel, nem kormányzati szervezetekkel, valamint az egyes bolgár egyetemek és egyéb oktatási intézmények nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó tanszékeivel is. Az ISIS tagja a bolgár biztonsági szektor átalakításán dolgozó konzorciumnak, valamint a bolgár biztonságpolitikai tanulmányokat oktató egyetemek hálózatának is. A szervezet munkatársai emellett kapcsolatot tartanak a Bolgár Parlament Külpolitikai Bizottságával, a Bolgár Védelmi Minisztériummal, a Bolgár Külügyminisztériummal, valamint az Európai Bizottság szófiai delegációjával is.

Mivel az ISIS minden politikai párttól, mozgalomtól független, non-profit szervezet, tevékenységének megvalósításához számos egyéb hazai és külföldi szervezet nyújt infrastrukturális és funkcionális segítséget, melynek részleteit az éves jelentések tartalmazzák.

Az ISIS munkatársai – különösen Plamen Pantev, a szervezet igazgatója – számos nemzetközi konferencián vettek részt és tartottak előadásokat, elsősorban a hidegháború utáni Délkelet-Európa biztonságpolitikájára vonatkozóan. E témakör keretén belül többek között a Fekete-tenger medencéjében lévő országok biztonságpolitikai együttműködéséről, a volt Jugoszlávia területén végbement békefenntartó intézkedésekről, valamint az Európai Unió és a NATO délkelet-európai kapcsolatainak különböző aspektusairól értekeztek. Az ISIS működése során számos tudományos szervezettel és hivatalos intézménnyel létesített együttműködési és konzultációs kapcsolatot nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt. A szervezetet 1998-ban az ötszáz legrangosabb stratégiai kutatóközpont között tartották számon, továbbá a világ 300 vezető kutatóközpontja (think tank) közé sorolták 1999-ben, 2002-ben és 2005-ben egyaránt. Ezen kívül a Wisconsini Egyetem a társadalomtudományok területén leginkább ajánlott oldalnak minősítette az ISIS honlapját. A szervezet tevékenységéről mind a bolgár, mind a nemzetközi média

beszámol, melynek részletes ismertetését az éves jelentések tartalmazzák.

(Tamás Mariann)

Források

Az ISIS honlapja:
http://www.isis-bg.org/index.htm

European Information Network on International Relations and Area Studies (INIRAS):
http://www.einiras.org/services/bulgaria/ISIS/index.cfm

Balkan Regional Profile (1999–2005):
http://www.isn.ethz.ch/isn/Digital-Library/Publications/Detail/?ord516=OrgaGrp&ots591=0C54E3B3-1E9C-BE1E-2C24-A6A8C7060233&lng=en&id=6871

*Black Sea Basin Regional Pro*file (1999–2005): http://www.isn.ethz.ch/isn/Digital-Library/Publications/Detail/?ots591=0C54E3B3-1E9C-BE1E-2C24-A6A8C7060233&lng=en&id=6869

Europe's World [Online]
http://www.europesworld.org/Adv_Board_Bulgaria_ISIS/tabid/259/Default.aspx [Letöltve 2009. 03. 28.]

Institute for Security and International Studies (ISIS) http://www.isis-bg.org/Frame/index.htm

International Relations and Security Network (ISN):
http://www.isn.ethz.ch/isn/Digital-Library/IR-Directory/Detail/?ots591=CAB359A3-9328-19CC-A1D2-8023E646B22C&lng=en&id=13299

National Institute for Research Advancement (NIRA):
http://www.nira.or.jp/past/ice/nwdtt/2005/DAT/1044.html

Russian and Eurasian Security (RES):
http://www.res.ethz.ch/kb/search/details.cfm?lng=en&id=6871
http://www.res.ethz.ch/kb/search/details.cfm?lng=en&id=6869

Transition Online:
http://www.tol.cz/look/knowledgeNet/article.tpl?IdLanguage=1&IdPublication=12&NrIssue=1&NrSection=15&NrArticle=10220